

Илази два пута
у мјесецу

WWW.UNILIB.RS

Цијена за Аустро-Угар-
ску: на годину К 2-40
на по године. К 1-20
на четрт год. К —60
За друге земље: на го-
дину 4 круне. Поједи-
ни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
цјеновнику. Ако се ви-
ше од три пута увр-
шћују, рачунају се је-
фтиније.

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8.
Писма се шаљу на уред-
ништво „Српског Кола
народног листа“. Руко-
писи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Избори за српски народно-црквени сабор.

На дан 23. децембра ове године ваља да се састане наш народни црквени сабор у Карловцима. Усред зиме, кад му вријеме није.

А како су прошле 3 године од када су били задњи избори, то стари посланици немају више права саборисати. Истекао им је, што се каже, мандат. Зато се морају расписати нови избори и то ће бити почетком децембра.

Шта је задаћа овога сабора, то знамо. Он је највиша власт, која има да управља и ствара законе за управљање наших цркава и наших српских школа, гдје их има. Он мора да брани нашу школу и цркву од уплетанја државне власти у њихову управу.

А ми знамо шта је Србима вриједила и вриједи српска црква у најтежа времена. А они Срби у Угарској гдје у државној школи нема трага српском језику, имену и духу знаду шта за Српство вриједи српска школа. Јер да ње није, хиљаде дјеце српске нападале би се у школу туђим духом, заборављале би на лијепо српско име и језик.

Зато је за нас Србе важна српска народна црквена аутономија, то јест управа српском школом и црквом.

Зато је за нас важан српски народни црквени сабор, као највиша власт у тој аутономији. А с тога су важни и избори за тај сабор.

Наша српска народна самостална странка зна то. И од постанка свога радила је она с једне стране да народ сам има што већег удјела у управи нашом црквом и школом, и њиховим иметком, као што и има; с друге стране да се наша аутономија заштити од повреда са стране државне власти.

А такав је њен рад и сада, а биће и у будуће. Јер као што је самостална странка задњих година, све до љетошњих избора за државни сабор, кад је сваком народном пријатељу пријетила тамница и друга прогонства, стајала без страха и стрепње на бранику народних права и народног добра — тако ће она знати да брани и права наше цркве и школе. А сад ће она то моћи и више, јер је она дубоко ухватила корјена и ослонца у српском народу,

како су то показале небројене народне скупштине и њезина славна побједа на љетошњим изборима; и јер сада ни народ ни аутономија није сироче за које се нико на најважнијем мјесту у држави не може заузети; сада у државном сабору сједи лијепа чета самосталаца српске школе. Сабога ће срп. нар. самост. странка поћи и на ове изборе с чврстом вјером да ће народ уважити њене досадашње заслуге и листом избрати присташе самосталне странке, гдјегод их странка постави.

Зато, Срби самосталци, прегните на посао и настојте из све снаге да у сабор буду избране присташе српске самосталне странке. А који ће то бити, јавиће вам се преко овог листа и преко извршних одбора срп. самосталне странке, који су били избрани на оним многобројним народним скупштинама српске самосталне странке.

Нешто о Граници и Граничарским правима.

Има тридесет година како је укинута некадања Војна Крајина (Граница). И ма да је од то доба прошло толико година, наш народ још није на чисто с тим зашто је та Крајина укинута; јели то само од штете за народ или и од некакве користи; хоће ли се и може ли се она опет повратити; зашто је народ на Граници уживао онда некакве погодности и зашто су одузете. А наш Србин Граничар треба да буде већ једанпут на чисто с тим, па да мирније душе и памети може онда размишљати о другом шточем, што му је потребно а непознато.

Зато ја хоћу да то све протумачим Србину Граничару, а он нека пажљиво чита, размишља о том и важе то тачно и пажљиво. Па како то није мален посао, не ћемо моћи с тим свршити у једном броју овога народног листа, већ ћемо писати у више бројева.

Кад неко хоће кућу правити, не може уједанпут и подзид зидати и грађу тесати и рогове дизати и пријеп метати. Посао се мора подијелити: најприје једно па друго. Тако је и с овим послом: Подијелићемо га на више бројева овога листа, па ћемо најприје рас...

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и послије, да га читате.

мачити како је и зашто је Граница основана (постала), па онда зашто је укинута, какве је користи и штете имао народ од ње и шта би било да је Граница још могла остати и може ли се она икад повратити.

Дакле, сад на посао.

Зашто је и како основана Граница.

Кад су Турци освојили грчко, бугарско, српско царство, па и краљевство босанско, почели су проваљивати и у ову државу. Освојили су полак Угарске, више од полак Хрватске, па почели долазити и Швабама у госте: цару под Беч, а швапској господи у Крањску, Штајерску, и остале крајеве. У оно вријеме државе нису имале ни десети дио војске садашње. У војску су ишли племићи са својим кметовима, без њихове воље није се могла скупити војска, а они нису радо ишли у рат, на велики трошак и погибију. Зато се ни ова држава није могла људски бранити од Турака, који су ишли онда у бој као у сватове.

Тада се досјете доглавници „бечког ћесара“ (аустријског цара), па се послуже оним народом који је бјежао испод турске власти да задрже колико толико турску поплаву. Тај народ били су Срби из Турске.

Они Срби који више нису могли подносити турског зулума, прелазили су у ову државу и ту ступали у службу пограничне хрватске господе као војници, да им бране имања од Турака. Зато су им та господа давала земље и штокакве друге погодности („правице“, како веле Срби ратари). Ћесареви доглавници досјете се да би се и они у државну корист могли послужити тим храбрим, јуначким ускоцима из Турске, па да би од њих могли створити читаву војску, која би чувала границу државну и борила се свуда са државним непријатељима кад устреба.

Држава није онда имала толико новца да те војнике њиме плаћа. С тога држава даваше тима Српским ускоцима земљу и опрашташе их од сваког пореза, али они су морали сви без разлике бити војници о свом руху и круху, чувати границу државну од Турака, па богме ићи у рат и на друге стране царства, кад устреба.

Мало по мало прешао је силан српски народ из Турске на границу ове државе, јер је волио бити и вјечити војник и погранични стражар, него трпјети турски зулум. И од тога народа све од далматинске међе па тамо до Ердеља, начинише ћесареви доглавници један велики војнички табор (логор), тако звану Царску Војну Границу.

Ту велику просторију подијелише на генералије, регimente, кумпаније, понамјестише

на управу офицере, муштраше тај народ и начинише од њега свега војску. А богме зато, што је сав био војник (у провинцијалу није народ сав био војник), увијек у ратној приправи, увијек на опасну мјесту, а издржавао се, осим војне опреме, сам — морао је уживати неке погодности, правице. Испрва није плаћао никаква пореза, имао је право да се бесплатно и по вољи служи државним (царским) шумама, да сади дуван, ужива со и тако даље. Друкчије нико не би био луд да буде увијек војник и стражар.

Ето тако је настала Граница и Граничарске правице.

Козе и Лица.

Познато је већ свуда у нашем народу шта је коза вриједна за Лику. Сваки народ мора да удешава свој живот према приликама у којима живи. Гдје су крајеви врло брдовити држи се више стоке, а мање се сије; гдје нема пашњака ни ливада, не може се држати стока велика, већ се држи мала. Тако је у Лици. Зато је Личанин држао козу (сиротињску краву) јер је она најзгодније марвинче за онај крај. Од козе је имао млијеко, месо, костријет, кожу, а ма све је могао употријебити за јело и одијело, па куд ћеш више.

Али у Лици је једно велико зло: силна брда, читави крајеви стоје голи као прст: шуме одавна исјечене, а нове нису подизане, па остао сам камен. Отуд мање кише; немање воде, извора; већа студен и врућина; чешиће пљускови и град (туча); немање дрва за огријев и друга зла.

Свакако је требало по оним каменитим просторијама подићи шуме јер то би земљу препородило. Али младој шуми је душманин коза.

Прошла влада хтјела је дићи шуме. Али радила је тако, да је народу нанијела страшнију штету, него што је корист од шума. Шта ми користи форинта, коју ми пружаш у једну руку, а из друге ми отимаш десетицу? Влада је хтјела дићи шуме, па је сасвим забранила држање коза. Тим је народ бачила на просјачки штап. Јер да шта је друго, кад се народу уједанпут сасвим одузме оно од чега је живио а не да му се никаква накнада за то.

Тако је од 1888. године па до сад у Лици било. Па било би тако и остало да није народ на изборима 3., 4. и 5. маја ове године оборио мађаронску странку, одабравши друкчије људе у сабор.

И збиља, текар 12. овога мјесеца почео је нови сабор први пут да ради, а већ 14. овога мјесеца посланик српске самосталне странке, удбински заступник Јово Бањанин поднио је у сабору на владу ову интерпелацију (питање):

Зна ли кр. зем. влада, да је наредба од 18. 1888. бр. 26.662 ех 1887. о забрани др-
жања коза, која још и сада стоји на снази, од
големих штете за народ из оних крајева, у ко-
јима се дотле коза држала, а нарочито за Лику
и Крбаву, јер је она понајвише крива привре-
дном и физичном слабљењу народном.

Ако зна, мисли ли учинити што је по-
ребно, да се та наредба што могуће прије по-
вуче и народу допусти држање коза.

Подбан др. *Владимир Николић* одговорио
је одмах овако: влада ће на интерпелацију госп.
Бањанина сина кршне Лике издати наредбу,
којом се и опет дозвољава држање коза. Но то
држање смјеће се употребљавати само у корист
породице и за њено уздржавање, али не за
трговину коза на велико. Затим подбан др. *Ни-
колић* изјављује, да ће наредба по могућно-
сти чим прије изаћи, а још увијек не тако
касно, да се народ у Лици неће њој моћи
обрадовати.

И тако су и нови заступници и нова влада
показали одмах на почетку рада свога колико
им је на срцу добро народно. Па тако ће се
и даље све постепено, једно за другим, дон-
шати слободоумни и напредни закони, којим ће
се учинити, да и наша земља постане земља
напредка и слободе.

Изборни котари за српски народно-црквени сабор.

У Хрватској и Славонији, односно у горњо-
карловачком, пакрачком владичанству и архи-
дијецези бира се за српски народно-црквени
сабор 38 посланика и то 25 свјетовних и 13 све-
штеника.

I. Изборни су срезови у горњо-карловач-
кој дијецези ови: 1. Грачац. — 2. Госпић. —
3. Кореница. — 4. Оточац. — 5. Први плаш-
чански срез. — 6. Други плашчански срез. —
7. Први слуњски срез. — 8. Други слуњски
срез. — 9. Први глињски срез. — 10. Други
глињски срез. — 11. Петриња. — 12. Костај-
ница. — 13. Загреб—Карловац—Фијума. По
једног свештеника бирају заједно котари Грачац
и Госпић, — Кореница, Оточац и Плашки II,
— Плашки I, Слуњ I. и II. и заједнички
загребачко-карловачки срез, — обадва Глињска
котара, — Петриња и Костајница.

II. У пакрачком владичанству бира се пет
свјетовних посланика и то: 1. Први беловарски.
2. Други беловарски. — 3. Нова Градишка.
4. Пакрац. — 5. Слатина. — Први и други бе-
ловарски срез, — Нова Градишка и Пакрац, —
Слатина бирају по једног свештеника.

III. Изборни котари у архијецези: 1. Рума.
— 2. Ердевик. — 3. Карловци. — 4. Земун. —

5. Митровица. — 6. Стара Пазова. — 7. Даљ.
— Котари Митровица и Земун затим Карловци
и Ст. Пазова бирају заједно по једног свеште-
ничког посланика, а срезови Даљ, Рума и Ер-
девик сваки за себе.

Како су саграђени Дечани.

Вино пије славан цар Стјепане
Са својим сном Немањићем;
Када се је вином понапио,
Тада је царе вако бесједио:
„Чујеш мене сине Немањићу!
„Хајд' д'јели се, несретно ти било!
„Не ми треба земља ни градови,
„За Бога те само једног молим,
„Да ми дадеш три аршина земље
„Ђе је мени мјесто омиљело,
„Међу Ипек међу Ђаковицом,
„На ледине под борје високо,
„Ту је мени мјесто омиљело,
„Да оградим високе Дечане,
„Све од сребра и од сухог злата“.
Дочула га сестра му Јелена,
Три пута се пред братом преклања,
Љуби њега у десницу руку:
„Брате мио, српски цар Стјепане!
„Сам се син ти с тобом царе д'јели,
„Нек се д'јели, несретно му било!
„Ја сам чула, манастир да градиш,
„Сав од сребра и од сухог злата.
„Ја сам старе књиге проучила,
„Што нам кажу, боље запамтила:
„Све што градиш, да ће боље бити,
„А Турци су за благо лакоми,
„Па ће Турчин сребро прековати
„Веће, брате славни цар Стјепане!
„Стани, тебе сека да свјетује:
„Ти не гради манастир за Турке,
„Не гради га од сребра ни злата,
„Већ к'о што га твој братац огради
„Виш' Пазара, светог Симеуна;
„Још пољепши камен ћу ти наћи,
„Само прећи преко сињег мора,
„До Мљетака, љепоте градова,
„Ту ћеш наћи камен мерцанлију,
„Он је љепши од сребра и злата,
„Драм камена шездесет је пара,
„Какав камен? ништа ц'јене нејма,
„Да се ломи, тврђе се не ломи,
„Да се носи, теже се не носи,
„Да га топи ништа ц'јене нејма.“
Благо секи, што свјетова брата,
Благо брату, што послуша секу!
Једном пређе преко сињег мора,
Те закупи камен мерцанлију,
Превезе га на ледину равну

У зелено повисоко борје,
 Међу Ипек, међу Ђаковицу.
 Ту сагради високе Дечане,
 Сја манастир као јарко сунце!
 Посвети се српски краљ Стјепане
 И његова Јелица сестрица.
 Ново царство Турцима допало,
 Намастирско благо присвојили
 А намастир дан данаске стоји
 За Хришћане као јарко сунце.
 Ова пјесма нама останула
 Од славнога српског цар Стјепана.

Вашљива деца.

Наша сеоска деца неких крајева доста су нечиста и занемарена. То нарочито пада у очи у оним приликама, где су на окупу, н. пр. код ђака у учионицама. Отидите само у сеоску школу; прегледајте школску децу, па ћете се јамачно уверити, да је много њих неумивених, путњичавих, неочешљаних, неподрезаних и глибавих ноктију — у опште: хаљкавих и запуштених.

Па тако је не само дубоко у унутрашњости, него и у непосредној близини вароши. Свратите само у најближе село до које вароши па ћете се одмах и сами уверити да је тако: — да се дакле сеоске жене слабо старају о нези и чистоћи своје деце. А шта то значи, видећете из овог примера.

Кад сам пре некога времена походио једну сеоску школу, замоли ме учитељ, да му бар површно прегледам школску децу. „Има их“ — вели — „много бледих и испијених, а има их доста и са неким крастама по глави и врату, па и са сумњивим отоцима вратних жлезда. Ако је што озбиљније, да се зарана потребне мере предузму.“

Извршим преглед, и доиста нађем онако, како ми је савесни учитељ оцртао. Многа деца бледа, трема и испијена; мало које да нема краста по глави и врату; а било их је и таквих, којима су се низови отечених жлезда око врата испели. А кад сам тој деци загледао у косу, нашао сам у њој мноштво гњида и — вашију. Деца су, дакле, била вашљива.... И све те промене потицале су по свој прилици, само од вашљивости.

А и како да не! Ваши у коси су немили и досадни гости и за одрасле, а камо ли за нежну, малу децу. То за њих управо није само непријатан гад, него и права напаст и стална опасност за њихово здравље. Вашљиво дете нема никад мира, него се једнако чеше и драпа. Зато убрзо и окраста — најпре по глави, где је највећи свраб, а касније и по врату и по

плећима, кад се већ ваши размиле. Од силног чешања кожа се толико раздражи, успали и раздрањави, да је управо за сваку врсту нечистоће и заразе широм отворена, те се доиста у брзо зарази и разгноји. Као последица тог гноја и те заразе јаве се опет отечене вратне жлезде, па је онда већ невоља готова. А како поред тога деца још и због свраба не могу ноћу да спавају, није чудо, што су тако зловољна, трема, бледа и испијена.

Ваш се брзо и јако коти. Захвати ли дете само једну-две, може се њима у брзо тако напунити, да га тај гад сасвим освоји. С тога ће брижљива мати пазити, и своју децу бар једном у недељи измити, а свако јутро честим чешљем ишчешљати. То је и лепше и брже и поузданије него на сунцу дете мазити: — „бискати“ и требити, т. ј. гњиде и ваши му туцкати.

Ако би ипак дете како овашљивило, треба га од тога гада што пре опростити. А то је прост и лак посао. Свака мати треба да га зна.

Од вашију у глави може се дете ослободити, ако се с њим овако учини. Успе се у један суд (шољицу) пола петролеума („гаса“), а пола зејтина (уља), и то се добро измеша. Том смесом намаже се — управо натопа и истаре се — детиња коса, па се онда глава махрамом повеже, да тако повезана преноћи. Најбоље је свршити тај посао још за рана пред вече, а никако га одлагати за ноћ. Ко би га ноћу радио, могао би ласно велику несрећу дочекати. Ако би се то украј ватре или свеће свршавало, могао би петролеум (гас) у коси ухватити, па се запалити.

Сутра дан ваља косу добро измити. Глава се мије у топлој води, у коју се успе и сирћета (оцта, квасине). Измивено дете треба добро честим чешљем ишчешљати, да се све ваши и гњида из косе истребе. Ако се не успе од прва пута, ваља другогача вечера поновити. На тај начин опростићемо дете живогача гада, а чим њега нестане, губиће се мало по мало и оне друге појаве. Краста ће брже нестати, ако их будемо чистим зејтином или павлаком мазали (скорупом, кајмаком), а чим се оне сасуше те кожа очисти, несташе и легла заразе, па тиме и отока по вратним жлездама.

„Здравље“.

Др. Р.

Извршни одбор срп. самосталне странке у Пакрацу за оне, који не знаду читати (аналфабете).

Овај одбор штампао је у „Новом Србобрану“ овај проглас:

„Увјерени смо да наши једномишљеници и искрени пријатељи народа, чланови извршних одбора срп. народне самосталне странке, пот-

пуно и озбиљно схваћају и знаду дужност своју у народу, као што треба.

Не сматрамо за то потребним, да опшир-није говоримо, шта све треба, да раде извршни одбори наши, јер се већ о питању томе доста писало и говорило, а знамо, да се и ради озбиљно и промишљено.

Мислимо, да смо сви на чисту с тијем, да је од пријекe потребе да интелигенција наших одбора мора што чешће залазити у масу народну истинитим обавјештавањем, упућивањем и *поуком*.

Идемо са напретком и слободом! Доћи до тога могуће је само *просвјетом и религиозно-моралном јачином*.

У томе смислу отпочео је свој рад извршни одбор српске народне самосталне странке у Пакрацу.

Дана 22. октобра (4. новембра) т. г. отворисмо течај за аналфабете (то су они који не знају читати ни писати) и религиозно-морално поучавање у Шеовици (код Пакраца) за Крагуј, Шеовицу и Јапагу.

У лијепом броју искупљени народ помених села усвојио је наше разлагање искрено, јер је увјерен да је од срца и да се иде само за добром његовим.

Уписао се лијеп број чланова. Одржаваћемо сваке недјеље од 2—4 по подне.

Изјавише, да ће редовно долазити сви од 15—50 год. без разлике спола и добе.

Молимо осталу нашу браћу једномишљенике, нарочито чланове извршног одбора нашег у котару пакрачком, да у име Бога отпочну и они рад у овом правцу, па да нас види Бог.

Напријед браћо једномишљеници, јер ричи било је доста!

На посао у име Божје!

У Пакрацу, 23. окт. (5. нов.) 1906.

Данило Подунавца
капелан.

Душан Симић
учитељ.

Ово је заиста лијепо и родољубно од извршног одбора пакрачког, на који треба да се угледају и сви остали извршни одбори српске народне самосталне странке.

Како су сад потврђена правила „Друштва за оснивање српских народних књижница у Загребу“, које ће оснивати књижнице у појединим мјестима, то би требали наши извршни одбори и ту ствар узети у своје руке, па у појединим мјестима свога котара отворити ове народне књижнице.

1906. година.

НОВЕМБАР — ЛИСТОПАД

ДАНИ	Стари календар	ДАНИ	Нови
С	1 Врачеви Кузман и Дамјан	14	Венеранда
Ч	2 Акиндин и Афон	15	Леополд
П	3 Обн. хр. св. Ђ. (Бурџи)	16	Отмар
С	4 Јоаникије велики	17	Григорије
Н	5 Галактијон и Епист.	18	Роман
П	6 Павле арх. цариградски	19	Јелисавета
У	7 33 муч. у Мелитини	20	Феликс
С	8 Св. Арх. Михаило	21	Ваведеније
Ч	9 Онисифор и Порфир	22	Цецилија
П	10 Ераст, Олимп и др.	23	Климент
С	11 Стеван Дечански (св. Мрата)	24	Хризоген
Н	12 Јован патр. алекс.	25	Катарина
П	13 Јован Златоуст	26	Конрад
У	14 Ап. Филип (Бож. покл.)	27	Виргилије
С	15 Муч. Гурије (п. поста)	28	Состен
Ч	16 Евангелист Матија	29	Сатуриј
П	17 Григорије епископ	30	Ап. Андрија
С	18 Платон и Роман	1	Просинац Елигије
Н	19 Пророк Авдја	2	Јовијана
П	20 Григорије Декаполит	3	Фрањо Ксав.
У	21 Вход Богородице (Ваведење)	4	Варвара
С	22 Апостол Филимон	5	Сава
Ч	23 Амфилохије, Александар	6	Никола
П	24 Великомученица Екатарина	7	Амвросије
С	25 Климентије папа	8	Зачеће Богор.
Н	26 Преп. Алимпије	9	Леокадија
П	27 Јаков Перзијанац	10	Јудита
У	28 Исповед. Стеван нови	11	Дамас
С	29 Мученик Парамон	12	Еввалија
Ч	30 Апостол Андрија	13	Луција дјевојка

Сунце	дана	излази	залази
	15	7:12 час.	4:08 час.
	20	7:19 „	4:01 „
	25	7:20 „	4:— „
	30	7:21 „	3:59 „

Мене месеца. Млад месец 3. у 9 с. 36 м. пре подне.
Прва четврт 10. у 1 с. 39 м. ноћу.
Пун месец 18. у 12 с. 7 м. ноћу.
Последња четврт 26. у 2 с. 45 м. у ноћу.

О празницима и светитељима.

8. Главни празник у славу св. анђела установљен је у IV. веку. Арханђели се зову: Михаил, Гаврил, Рафаил, Уријл, Салафил, Јегудил, Варахил. Св. *арханђел Михаило* се свагда слика као војник с мачем у руци или копљем с белом заставом (знак чистоте и верности), под ногама му змај, који представља ђавола. Он је ударио у борбу са сатаном, који се Богу противи, па оборивши га у пакао, увек се бори с њим за спасење људи. Сваки пут се на служби Божјој по неколико пута молимо Богу да нам да: „ангела мирна, вјерна наставника, хранитеља душ и тјелес наших“.

Св. Стеван Дечански краљ српски. Наведен зетском властелом, устао је против оца, краља Милутина, но овај га ухвати, те оштетивши му вид, пошље га у заточење у Цариград. Но након некога времена, посредовањем архиепископа Никодима, врати се у отаџбину. Он је с успехом штитио границе своје државе, потукавши до ноге Бугаре код Велбужда 1330. У славу

Савјетујте своје рођане и пријатеље да нупују и читају овај лист.

ове победе отпочео је зидати задужбину, манастир Цаване, који се лепотом истицао над свима задужбинама. По примеру свога оца подигао је и он за сиromaхе болницу, а богате поклоне слао је црквама у Александрији, Палестини, Јерусалиму, Св Гори и Цариграду. Збачен са престола од сина Душана, провео је последње дане у заточењу у граду Звечану.

15. Почетак Божићне поста, који је установљен у врло стара времена, да би се верни спремили и достојно дочекали празник: Рођење Христово; траје 40 дана.

Позив на уписивање у чланство.

Правила „Друштва за оснивање српских народних књижица у Загребу“, која за Чавракове владе не могоше добити потврде, потврдила је нова влада.

Сад је ред на српском друштву, да ову установу свом збиљом и љубављу пригрли и да не остане само на ријечи, него да се пријеђе и на дјело, па да ово друштво узмогне извести у свем опсегу свој корисни и родољубни задатак у српском народу у овим крајевима.

Пошто су сад правила потврђена, то се овим позивају Срби и Српкиње без разлике сталежа и занимања, да се упишу за чланове овог друштва, како би се што прије могла сазвати и одржати главна скупштина за конституисање друштва, па да друштво може одмах отпочети свој рад.

Има 3 врсте чланова: 1 редовити чланови, 2. чланови утемељачи и 3. чланови добротвори.

Редовитим чланом може постати сваки Србин или Српкиња, затим различите корпорације, друштва, задруге, новчани заводи и т. д. а плате годишње К 6 или по К 1 за свака 2 мјесеца унапријед.

Чланови утемељачи могу бити они, који једном за увијек или у 5 непрекидних obroка плате К 50.

Чланом добротвором постаје онај, ко једном за увијек уплати најмање К 200 или ко другим обилним прилозима, нарочито у књигама помогне друштву, или се иначе покаже заслужним за друштво.

Молимо све пријатеље народне просвјете, народног напретка и бољитка, а нарочито наше новчане заводе, да се упишу за чланове овог друштва, а осим тога да и у својим мјестима пораве, да се и други упишу, па онда тако из појединих мјеста заједно пошљу спискове чланова и чланарину у Загреб г. д-р Јови Ивковићу, правном савјетнику Српске Банке.

Надамо се, да ће се сви прави пријатељи ове наше нове установе одазвати нашој молби

и поради да друштво што прије и што успјешније отпочне свој рад.

Загреб, 7. новембра 1906.

Друштво за оснивање српских народних књижица у Загребу.

За привремени одбор:

перовођа:

Милан Поповић.

предсједник:

д-р Јово Ивковић.

Шта се збива у нас и у свијету.

Отварање сабора. Кад је српски и хрватски народ на љетошњим изборима оборео мађаронску странку, требала је да одступи и њихова влада, да се постави нова и да нови сабор започне свој рад.

Тако је морало бити по закону и правници. Али зар се код нас икад гледало на закон и правницу? Мађарони су мислили да не морају сагнути врата пред народном вољом, да се не морају поклонити и уклонити. Они су правили свакојаке сплетке у Пешти и Бечу, оптуживали нове народне посланике, да су велеиздајници, да хоће Хрватску и Славонију да стрпају под Србију и краља Петра, да ће у земљи настати буна и зло ако се уклоне они и њихова влада. А у томе им је помагала и хрватска старчевићанска странка права, која у сабору има 19 посланика, а води је покштени Жидов Јозеф Франк.

Тима сплеткама била је стара влада задржана на управи још који мјесец, а сабор тек што се састао био је и закључен, нису му дали радити.

И текар иза више од 3 мјесеца била је стара влада отјерана, а због касног именовања нове владе није се сабор могао на вријеме отворити.

Зато је сабор отворен и започео први пут свој рад 12. овога мјесеца.

О свему што сабор буде радио извјестићемо своје читаоце у овом листу.

За сада можемо рећи толико, да корисном раду сабора много смета она споменута хрватска старчевићанска странка права, која се особито окомљује на Србе и хрватске странке које држе са Србима, и које су се са Србима и на изборима бориле заједнички против пропале мађаронске странке. Оно посланика од пропале мађаронске странке, што су и код задњих избора помоћу свакојаког насиља били изабрани, слабо и долазе у сабор, стиде се ваљда ићи на свјетлост, пред очи људима.

У Србији се баш нимало не боје Аустрије и Шваба. Знамо како је Аустрија хтела присилити Србију да код њезиних фабрика наручи за своју војску топове и муницију. А не учини ли то претила је да ће затворити границу и неће дати да се у Аустро-Угарској продаје стока, жито и остало што из Србије. Али Срби не пристадоше и Аустрија затвори границу, мислећи да Срби из Србије неће моћи нигде продавати своје стокe и остале робе. Али Срби су људи, потрудише се и нађоше купце у Италији, Белгији, Немачкој,

Египту, Француској, Енглеској. Те силне државе лако потрошито све што се из Србије извози.

Али зато настаде у Аустро-Угарској скупоћа у месо. У великим градовима није било без српске стоке доста меса, па је месо страшно поскупило, те га сиротиња није могла куповати. Такво је зло наступило да су у Пешти ухватили два месара где кољу псе и продају народу псеће месо.

Али се Аустрија ипак надала, да ће Србија ма-лакрати, да се она само из почетка цифрала, да ће најзад клекнути, покајати се и купити аустријске топове и муницију.

Међутим се швапска господа из Беча преварише. Неки дан је Србија наручила топове из Француске, старе пријатељице Срба, Руса и свију Словена.

Мило нам је што се наша браћа у Србији држе јуначки. Још у њима није изумро дух Обилића и Краљевића. А то нека соколи и нас.

У Русији бива све мирније. Скоро ће бити избори за Думу (сабор). Зато сви очекују како ће испасти избори: Хоће ли побиједити странке, које траже да се у земљу уведу исте онакве уредбе као и у другим државама у Еуроци, или они који веле да то још није потребно. Свакако ће Дума морати олакшати стање ратарима, који тамо имају у својим рукама само трећи дио земље, а остало је у рукама државе, царске породице и племића.

У Црној Гори састао се први црногорски сабор. До сада је тамо владао кнез с министрима без сабора, али и тамо је народ почео тражити да се уведу сабор, па га је и добио.

КУПУЈТЕ САМО

!! СРПСКЕ ШКОЛСКЕ ЖИГИЦЕ !!

ТРАЖИТЕ ОД ТРГОВАЦА ДА ИХ ПРОДАЈУ

Различне вијести.

Велики дар „Српском Соколу“ у Карловцима. У Карловцима, у Срему, основан је први „Српски Соко“, друштво за телесно вежбање и српске витешке и јуначке игре. До сада је основано већ много таквих друштава и по градовима и по српским селима.

Како је карловачки Соко матица осталих Соколова, то се он труди, да буде и у свом раду први, па се одмах из почетка трудио да дође и до своје

зграде, Соколане, да се не потуца под туђим крововима. Патријарх Георгије, ценећи рад Српских Соколова поклатио је карловачком Соколу кућу и земљиште, вредно све тридесет хиљада круна.

Тако је карловачки Српски Соко дошао до свог огњишта, па се надамо да ће сад још живље својим радом подстицати остале Србе, не би ли се у скоро сва већа српска места, градови и села осула витешким „Српским Соколима“.

Скупштине и поузданички састанци српске народне самосталне странке. Како је досад одржано много народних скупштина, а мали је простор у нашем листу то не можемо више доносити опширних извјештаја о појединим скупштинама него ћемо само набројити гдје су све досад одржане народне скупштине. Можемо само рећи то, да је народ свуда долазио на ове скупштине у великом броју, свуда је спроведена организација странке, свагдје је народ са својом народном господом расправљао и договарао се о приликама и садашњем стању и успјесима српске народне самосталне странке и српско-хрватске коалиције послје прошлих избора до данас.

На Усјековање 11. септембра држана је српска народна скупштина у Вођину, 13. септембра у Грачацу, 16. септембра у Метку, 23. септембра у Врховинама, 30. септембра у Иригу, 7. октобра у Кузмину, 14. октобра у Беловару, 8. октобра у Дивошу, у Добановцима и у Малој Вашици, 14. октобра у Слабини, 15. октобра у Мирковцима, 26. октобра у Тимарцима. Поузданички састанци одржани су 23. септембра у Бјеловару и у Новој Градишци, 29. септембра у Зрмањи и на пошљетку у Дреновцу у котару слатинском.

Избор посланика у Војнићу. 29. октобра био је у Војнићу избор посланика за земаљски сабор, јер се пријашњи посланик д-р Душан Пелеш захвалио. Избран је с великим одушевљењем кандидат Српске народне самосталне странке г. Васо Муачевић, посједник из Осијека. Он је добио 261 глас, а кандидат хрватске пучке сељачке странке добио је 65 гласова.

Народ из војничког котара може се поносити својим послаником.

Нови велики жупани. Велики жупан загребачки Аурел Фодроци макнут је са своје столице, а на његово мјесто именован је за великог жупана Драган Турковић; за великог жупана личког именован је д-р Никола Радивојевић, вијећник банског стола, син честитог Србина, бившег предсједника Српских земљорадничких задруда д-ра Ливија Радивојевића.

Нови „Српски Соколи“. У Госпићу, у Лици, и у Јаску, у Сријему, основан је „Српски Соко“. Да Бог да, сретно и напредно.

Извршни одбори српске самосталне странке госпићки, петрићки, костайнички, вргоски и слуњки држали су сједнице, у којима су посвршавали своје текуће послове. Сви остали извршни одбори треба такођер да одрже што прије своје сједнице и посвршавају све послове, који треба да се сад сврше, као и о осталим

приликама да се поразговоре и чине све што је потребно и дужност им налаже.

Избор проте у Митровици. Јучер је у Митровици обављен избор. Добили су Драгомир Радошевић парох митровачки 74 гласа, Влада Обрадовић парох адашевачки 52 гласа, Маширевић 7, Јован Ж. Бута 7, Матић 4 гласа.

Над хоће да шаље новац за претплату „Новог Србобрана“ или „Српског Кола“, молимо га да не шаље на кога од уредника, него на управе листова, јер то смета и вођењу књига и плаћамо поред тога за те напутнице, док у исто вријеме плаћамо мјесечно за поштански претинац, гдје дижемо заједно све напутнице за претплату и „Новог Србобрана“ и „Српског Кола“.

„СРПСКО КОЛО“

НАРОДНИ ЛИСТ

ПРИМА ОГЛАСЕ УЗ
УМЈЕРЕНЕ ЦИЈЕНЕ

Распачавање „Пошастина“ дозвољено наредбом кр. зем. владе у Загребу од 18. VII. 1906. бр. III. Б. 1328-I.

ПОШАСТИН

је најновије средство

ПРОТИВ СВИЊСКЕ ЗАРАЗЕ (КУГЕ)

Прокушан је у много случајева, те је повољно упливао на ток свињске заразе у свим оним случајевима, када се је праводобно, наиме у првом почетку болести налазећим се свињама подавао.

Према томе је први увјет за успјешно дјеловање тог лијека, да се употреби одмах, чим се први знаци болести опазе.

Цијена боци јест једна круна.

Мање од 2 боце не одпрема се поштом. — Наручба од најмање 10 боца шаље се просто од поштарине.

Добива се уз тачну упуту код

Ђуре Ајтолек-Орешека

лекарника

у Броду на Сави.

Добива се у свим лекарама.

СВАКА СРПСКА КУЋА

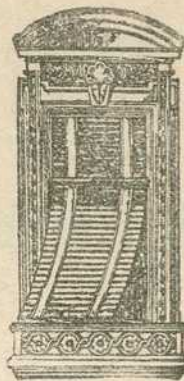
ТРЕБА ДА ИМА КАРТУ

≡ ПРАВОСЛАВНИ СРБИ ≡ У ХРВАТСКОЈ И СЛАВОНИЈИ

ПО ПОЛИТИЧКИМ ОП-
ЋИНАМА И ИЗБОР-
НИМ СРЕЗОВИМА ЗА
ЗЕМАЉСКИ САБОР.

КАРТУ ЈЕ САСТАВИО
Г. ДР. ВАСА РУВАРАЦ,
А ИЗДАЛО „СРПСКО
КОЛО“ У ЗАГРЕБУ.
ИМА ДВИЈЕ ВРСТЕ КА-
РАТА: НА ДЕБЉЕМ ПА-
ПИРУ К 2, А НА ТА-
ЊЕМ ПО К 1. РАТАРИ
ДОБИВАЈУ У ПОЛА ЦИ-
ЈЕНЕ. - -

КО ХОЋЕ ДА ИМА ОВУ КАРТУ
НЕКА ПОШЉЕ УПРАВИ „СРП.
КОЛА“ ЗА ПРВУ К 1 И 10 ПОТ.
ЗА ПОШТАРИНУ ИЛИ ЗА ДРУГУ
50 ПОТ. И 10 ПОТ. ПОШТАРИНЕ.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
капака

Г. СКРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтин

фабрикате

Ценовници бадава и франко.

604. 5—